І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ЛИПНЯ 1965 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 8, 1965, No. 127. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 7 липня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПРИБУТКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ СКАРБНИЦІ збільшилися в бюджетовому році, який закінчився 31-го червня, на майже чотири більйони долярів, не зважаючи на поважне обниження податків у тому часі. Рівночасно повідомлено, що видатки в тому часі тільки на не повний мільйон долярів перевищають прибутки, що становить найменший дефіцит державної скарбниці за останніх п'ять років. Головною причиною збільшення прибутків був загальний розвиток економії, на що вплинуло додатньо і зменшення податків.

СЕНАТ ЗДА ОСТАТОЧНО АПРОБУВАВ ДОПОВНЕННЯ ДО КОНСТИТУЦІЇ в справі наслідства на пості президента країни на випадок його нездібности виконувати свій уряд. Раніше це доповнення з деякими змінами було апробоване Палатою Репрезентантів, опісля узгіднене спільною палатною і сенатською конференцією і тепер остаточно апробоване Сенатом. Доповнення повинно ще бути апробоване впродовж найближчих сімох років більшістю трьох четвертих стейтів і тоді ввійде в силу, як 25-те Доповнення до Конституції Воно не потребує підпису Президента.

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ над законопроєктом в справі відповідного забезпечення права на голосування для негритянського населення. Є два законопроєкти в цій справі, один демократичний, що його спонсорував уряд, і другий республіканський. Різниця між цими двома законопроєктами в тому, що демократичний давав би право федеральному урядові посилати своїх урядовців для переведення реєстру управнених до голосування у сімох південних стейтах, в яких виявлено зловживання вимогою грамотности для голосуючих, а республіканський законопроєкт уповноважував би висилку федеральних урядовців для реєстру голосуючих в усіх стейтах.

ДЕБАТИ В СПРАВІ ЗАКОНУ ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ (МЕДІКЕР) почалися в Сенаті. Палата Репрезентантів цей законопроєкт уже прийняла три місяці тому більшістю 313 голосів проти 115. Законопроєкт передбачає поширення програми Суспільного Забезпечення на лікарську і шпитальну опіку для громадян, що закінчили 65 рік життя. Законопроєкт, що його тепер розглядає Сенат, дещо відмінний від того, що його вже прийняла Палата, але сподіються, що він дістане потрібну більшість голосів і опісля буде узгіднений спільною сенатсько-палатною конференцією.

ПРЕДСТАВНИК ДОМІНІКАНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ХУНТИ — генерал Антоніо Імберт Баррера перестеріг Організацію Американських Держав проти будь-яких спроб встановити „тимчасовий" уряд в Домініканській Республіці. Він заявив, що теперішня хунта сама подбає про переведення загальних виборів і тому ніякий тимчасовий уряд не є потрібний.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПАРТІЇ ПРАЦІ ПРЕМ'ЄРА ГАРОЛДА ВІЛЬСОНА ПОТЕРПІВ в палаті громад три поразки. Більшістю 180 голосів проти 166 і 180 проти 167 переведено дві поправки консервативної опозиції до фінансового закону, тісно пов'язаного з загальним бюджетом. Так само, більшістю 13 голосів переведено — всупереч становищу уряду — ухвалу опозиції про перерву в нарадах парляменту. Водночас уряд Гаролда Вільсона потерпів поважну престижеву поразку, коли Палата Громад вирішила відіслати до спеціяльної комісії справу двох міністрів економічних справ і скарбу — за їх образливі на адресу консерватистів завваги у промовах поза парляментом. Проте Вільсон заявив, що він не вважає тих голосувань за істотні і не подається до димісії.

ЗДА ВИЗНАЛИ НОВИЙ РЕЖИМ В АЛЬЖИРІ, у проводі якого стоїть полк. Гуарі Бумеджієн. Той режим прийшов до влади після палатної революції з 19 червня ц. р., в якій відсунено від влади диктаторського президента Ахмеда Бен Беллу. Бумеджієн заявив 40 закордонним дипломатам на збірній авдієнції, що Альжир співпрацюватиме з усіма, „незалежно від соціяльно-політичної системи".

ФРАНЦІЯ ВІДКЛИКАЛА, ЧИ ПАК „ЗАПРОСИЛА ДО ПАРИЖУ" СВОГО ПОСТІЙНОГО АМБАСАДОРА при Европейській Економічній Спільноті (Спільному Господарському Ринкові) Жана Марка Беньє. Речник французького уряду ще раз заперечив, наче б Франція виступила з названої 6-членної західньо-европейської економічної організації та уневажнювала дотеперішні її постанови, але відсутність представника Франції в постійній Раді ЕЕС практично означає „замороження" тієї установи.

У ЖЕНЕВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ТЕПЕР КОНФЕРЕНЦІЯ Економічносоціяльної Ради Об'єднаних Націй з участю генерального секретаря ОН У Танта. Відкриваючи конференцію, У Тант ствердив м. і., що в недорозвинених країнах пересічний річний дохід затрудненого становить 136 дол. у рік, в ЗДА — 2.845 дол., а в Західній Европі — 1.033. У Тант пропонував, щоб високорозвинені країни давали 1% свого річного грошового обороту недорозвиненим та щоб молодь працювала рік-два в навіщених нещастям провінціях власної країни, або в чужих краях.

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЇ ДЖУЗЕППЕ САРРАГАТ І МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АМІНТОРЕ ФАНФАНІ ПЕРЕБУВАЮТЬ тепер у Західній Німеччині з 4-денними відвідинами. Головною справою, про яку йтимуть з цієї нагоди наради між ними й західньо-німецькими державними мужами, буде криза Европейської Економічної Спільноти внаслідку бойкоту збоку Франції.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР У ФРАНЦІЇ ВАЛЕРІЯН ЗОРІН БУВ на 70-хвилинній розмові у президента Шарля де Ґолля. Згодом він заявив, що французькі і совєтські погляди на справу В'єтнаму „дуже близькі". Гадають, що та розмова стосувалась також торговельних взаємин Франції і СССР.

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВЛЯЄТЬСЯ В ТИЖНІ ВІД 19 ДО 24 ЛИПНЯ

Як уже відомо з інших повідомлень, щоденник „Свобода" і англомовний „Український Тижневик" не появлятимуться в тижні від 19 до 24-го липня. Причиною цієї затримки є те, що „Свобода" й „Український Тижневик" зміняють свій формат, достосовуючи його до стандартного формату американських газет, і це вимагає цілого ряду технічних переставок, як також деяких змін у друкарських машинах, що й будуть переведені впродовж згаданого тижня. „Свобода", що друкуватиметься в понеділок 26-го липня з датою вівтірка, 27-го липня, появиться вже в новому форматі.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ПРОЄКТ 25-ГО ДОДАТКУ ДО КОНСТИТУЦІЇ, ЩО УТОЧНЮЄ НАСТУПНИЦТВО У ВИПАДКУ НЕЗДІБНОСТИ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — 68 голосами проти 5 Сенат затвердив в минулий вівторок 6 липня ц.р. текст закону, що уточнює справу наступництва у випадку нездібности Президента виконувати свої функції. Якщо впродовж сімох років найменше 38 стейтових леґіслятур (соймів) ратифікують той закон, то він стане 25-им Додатком до Конституції. Останній 24-ий Додаток був схвалений в минулому році і він стосується заборони брати грошові оплати при голосуваннях. Схвалений у вівторок закон доповнює статтю 2-гу, точку 5-ту Конституції, де говориться про обов'язки віце-президента. Хоч та точка була вже доповнена 12-им Додатком, проте все ж практика виявила їх недосконалість і можливість правно- конституційних сумнівів у таких випадках, коли нездібним стане президент З'єднаних Держав, або, коли нема віце-президента. Тому новий закон, який складається з чотирьох точок та стверджує, що у випадку „відсунення Президента з уряду або його смерти чи зречення, віце-президент має стати президентом". Точка друга каже, що коли становище віце-президента звільнене, „то Президент призначає Віце-президента, який займає становище після затвердження більшістю в обох Палатах Конгресу". У третій і четвертій точках говориться детально про те, як Президент, чи пак Віце-президент мають повідомляти президента Сенату „ін темпоре" (в даному часі) про свою нездібність і як має наступати перебрання влади. Зокрема у четвертій точці докладно з'ясовано поведення у випадку, коли виринають сумніви, чи дійсно Президент є нездібний виконувати свої функції, або, навпаки, чи правильне твердження Президента, що він почувається на силах вернутись до виконування своїх конституційних функцій.

Українська православна парафія і громада в Геммонд відзначила подвійний ювілей свого душпастиря

Геммонд, Індіяна (С. К.) — Місцева Українська Громада та Українська Православна Парафія св. Михайла врочисто відзначили подвійний ювілей свого відданого душпастиря о. Павла Дармоця: 25-ліття його подружжя та 25-ліття його священства. В святкуванні взяв участь Архиєпископ УПЦ в ЗДА Владика Мстислав, який в співслуженні о. декана Білецького з катедрального собору св. Володимира в Шикаґо, архимандрита о. Новицького, який вкоротці має бути піднесений до гідности єпископа, та багатьох інших священиків відправив молебень і виголосив відповідну промову, закликаючи до зберігання і розбудовування наших не тільки матеріяльних ,але в першу чергу духових і моральних ватостей. Завдяки відданій та жертвенній праці таких душпастирів, як Ювілят, УПЦ в ЗДА впродовж останніх двох десятиліть збільшилася вдвоє — говорив Владика. Міську управу заступав на ювілею „сіті клерк" п. Кулик, а конґресмен Медін виголосив привітальну промову, високо оцінюючи заслуги українців та їх вклад в життя і розвиток Америки. Український Народний Союз був репрезентований на цьому ювілею його заступником головного предсідника інж. Степаном Куропасем, який вітав ювілята як заслуженого громадянина та активного союзового діяча, колишнього голову 107 Відділу УНС та делеґата на кількох конвенціях. Промови виголошено під час бенкету, який відбувся в залях місцевого народного дому, одного з найбільших і найкращих українських народних домів в Америці. В бенкеті взяло участь понад 500 осіб.

В Шикаґо помер Петро Трусяк, б. секретар 259-го Відділу УНС

Шикаґо (С. К.) — У четвер, 1-го липня, тут помер від удару серця на 49-му році життя активний місцевий діяч з-поміж народженої в Америці української генерації, кол. секретар 259-го Відділу Українського Народного Союзу, бл. п. Петро Трусяк, проживши 49 літ. Під час похоронних відправ, в суботу, 23-го липня, о. Нестор, ЧСВВ, виголосив зворушливу проповідь. У похоронній кавалькаді взяло участь 49 автомобілів і в поминках у церковній залі 330 осіб, що свідчить про велику поулярність Покійного в своїй громаді. Від Екзекутиви Головного Уряду та членства УНСоюзу прощав Покійного на цвинтарі заступник головного предсідника інж. Степан Куропась.

49-РІЧНИЦЯ З ДНЯ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

В цьому році — 49-річниця з дня смерти великого сина українського народу, Івана Франка.

На могилі поета, — пише „Літературна Україна" з 8 червня, — в кінці травня відбувся мітинґ. Біля пам'ятника Каменяреві виступав студентський хор, поети читали вірші. Підніжжя пам'ятника львов'яни вкрили горою квітів.

СОВЄТИ ВЛАШТОВУЮТЬ ШІСТЬ РАКЕТНИХ СТАНОВИЩ ДОВКОЛА ГАНОЮ

Сайгон. — Американська летунська розвідка ствердила понад усякий сумнів, що два протилетунські ракетні становища, збудовані совєтськими військовими техніками біля столиці Північного В'єтнаму Ганою, вже готові, два інші будуть готові в найближчому часі та що ще два дальші знаходяться в стадії будови. Всі вони мають на цілі оборону Ганою і найбільшого північно - в'єтнамського порту Гайфонґ проти літаків, що летять дуже високо, як ось американські розвідчі літаки У-2, однак не відомо, які саме ракети будуть встановлені на отих позиціях. Американські військові чинники твердять, що річ іде про САМ-2 — себто про ті самі ракети, що їх Совєти привезли були на Кубу та що ті ракети мають не тільки оборонну протилетунську вартість, але можуть служити теж для стратегічного офенсивного обстрілювання ворожої території. Коментатори твердять, що американські керівні чинники все ще ни вирішили, чи знищити бомбами ті ракетні становища, поки вони не стали оперативними, чи злегковажити їх і не наражатись на гостру реакцію збоку Совєтського Союзу, бо в такому бомбардуванні напевно згинули б деякі члени совєтської ракетної обслуги та багато довкільного цивільного населення. Коли ті ракети стануть оперативними, тоді можна буде їх знищити тільки з літаків, які летять низько і не можуть становити предмет для обстрілювання ракетами. Зате тоді діяла б протилетунська артилерія і вороже летунство. Північний В'єтнам — за американськими відомостями — дістав від Совєтів 10 бомбардувальників ІЛ-28, певну кількість старих машин типу МІҐ і невідоме число новітніх машин МІҐ-21.

На південно - в'єтнамському воєнному фронті — американці, південно - вєтнамці і австралійці, разом силою 2 500 вояків, перевели третій наступ проти „Зони Д", виявили дальші партизанські схорониця, підземні тунелі і харчові склади, але надибавши на партизанське військо. До Південного В'єтнаму прибуло дальших 8 500 морської піхоти. Число американської морської піхоти зросло у В'єтнамі до 25 000. Що стосується минулотижневого наскоку комуністичних партизанів на місцевість Баджія в джунґлі, то первісні вісті про втрати південно - в'єтнамського гарнізону були значно перебільшені. Загалом згинуло там не 300, а тільки 29 в'єтнамців і один американець, але 107 в'єтнамців і два американці „пропали", себто, мабуть, були схоплені в полон.

Франція перестала бути активним членом Европейської Економічної Спільноти

Париж. — Франція збойкотувала засідання двох Комісій Европейської Економічної Спільноти, чи пак Спільного Господарського Ринку, виявивши таким чином своє обурення, що її спільники з тієї могутньої західньо - европейської економічної організації не дотримали умови з-перед двох років, що до 30 червня 1965 року буде виготовлений спільний плян — нової сільсько - господарської політики, фінансування експорту сільсько - господарських продуктів, субвенцій хліборобам і т. п. Спільниками Франції у Спільному Господарському Ринку є Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Бельгія і Люксембурґ. Французькі делеґати в останній хвилині дістали доручення від свого уряду в Парижі не явитися на засідання хліборобських фахівців у Брюсселі, ані теж на засіданні Комісії, яка переговорює з Тунісією про колективний товарообмін. Речник французького уряду заявив, що Франція не виступила з Европейської Спільноти, але перестала грати в ній активну ролю, — як воно практично виглядатиме — покаже майбутність. Західньо-европерська та англомовна преса закидає Франції, що дійсною причиною її загострення відносин з 5-ма іншими західньо -европейськими країнами є опозиція президента де Ґолля проти тіснішого політичного об'єднання та бажання зберегти собі цілком вільну руку у політиці супроти Москви.

Найближча неділя буде „Українським Днем" на Світовій Виставці в Ню Йорку

Ню Йорк. — Найближча неділя, 11-го липня, буде знову „Українським Днем" на Світовій Виставці в цій світовій метрополії. В культурно - мистецькій програмі, що відбудеться того дня о год. 7-ій ввечері у відомій Зінґер Бовл, виступлять об'єднані українські танцювальні групи міста Ню Йорку під проводом пані Сулими та хор „Прометей" з Філядельфії під проводом маестра Івана Задорожного. Побажане, щоб українці саме на цей день плянували свої відвідини Виставки. Минулого року великою атракцією на Виставці була більша кількість дівчат і жінок, зодягнених в українські національні костюми.

ЯКІ ПАРОПЛАВИ НА ДНІПРІ

Пароплави, що курсують на Дніпрі, мають переважно російські назви. Ось ці назви, взяті з часопису „Радянська Україна" (число з 8 червня): „Турґенєв", „Чернишевський", „Ленін", „Совєтський Союз".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В АСТОРІЇ ВІДБУЛОСЬ СВЯТО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ

Заходом місцевих відділів ООЧСУ і СУМА відбулося 1-го липня вечером в церковній залі в Асторії свято 24-ліття відновлення української державности у Львові. В програмі свята була доповідь голови осередку СУМА з Ню Йорку п. К. Василика і спогади про події в червні 1941 року та про участь в них студентської молоді д-ра Олександра Соколишина. Свято закінчено співом „Не пора".

О. РОМУАЛЬД НАКЛОВИЧ ПОМЕР У ВІДНІ

Відень. — Дня 2 липня ц. р. о год. 3-ій пополудні помер у Відні о. Ромуальд Накловин, проживши 91 рік. У вільній Европі був він мабуть найстаршим українським католицьким священиком. Покійний був висвячений у єрейський стан Преосв. Йосафатом Коциловським у 1909 році. Душпастирську працю сповняв у кількох парохіях Перемиської дієцезії, останньо у Довгомостиськах, де пробув понад 20 років аж до закінчення другої світової війни.

Вийшовши на еміґрацію, оселився у Відні і при церкві св. Варвари сповняв свої душ. пастирські обов'язки до переходу на пенсію. Покійний залишив 3-ох синів: Юліяна і д-ра Сергія у Відні, та д-ра Олександра з родиною у ЗДА.

УКРАЇНЦІ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

Стокгольм. — Українська громада в цій столиці Швеції влаштувала в дні 1 травня ц. р. з приводу приїзду о. д-ра Мирослава Марусина з Риму спільну зустріч усіх українців у Швеції. В місті Іребро Таш була відправлена Богослужба, а опісля було спільне свячене при участі численних вірних з центральної Швеції. О. М. Марусин відвідав також хворих та старших віком українців в Істерасі та Стокгольмі, а опісля в Ослъо (Норвеґія). Українці у Мальмо (на півдні Швеції), користаючи з нагоди відвідин о. М. Марусина, посвятили власну українську домівку. Головою української громади в Мальмо є Михайло Бойко, господарем домівки — Микола Семків (обидва вони родом з Югославії). В домівці споряджено бібліотеку, читальню та започатковано школу українознавства. Під час своєї подорожі по скандинавських країнах о. д-р Марусин відвідав також українську громаду в Данії.

Д-р А. ЖУКОВСЬКИЙ ВІТАВ ДЕЛЕҐАТІВ ТЕЛЕФОНІЧНОЇ КОРПОРАЦІЇ

Стіл, Норт Дакота. — Д-р Антін Жуковський, як президент місцевого „Лайонс-Клябу", вітав минулого тижня від міста Стіл делеґатів телефонічної Корпорації кількох повітів Півн. Дакоти, які в числі около 500 осіб відбували тут свою річну конвенцію.

УСПІХ ВАЛЕНТИНА ТРУТЕНКА

Колвер, Індіяна. — Валентин Трутенко, син Володимира Трутенка, закінчив 8 червня ц. р. з великим успіхом Військову Школу в Колвер Індіяна. На 250 ґрадуантів Валентин зайняв 21 місце, не тільки в науці, але також і в спорті, де був капітаном „бейсболу". Закінчивши цю Військову Школу, Валентин Трутенко записався на медичні студії в Албін Мишиґен Коледж. Опріч Валентина д-р Трутенко має ще 7 дітей. Усі вони належать до УНС. Родину Трутенків спровадив до ЗДА 15 літ тому Михайло Ольшанський.

ПОСТІЙНА ВИСТАВКА В ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку влаштовує в місяцях липні-серпні ц. р. у своїй мистецькій ґалерії постійний показ картин українських мистців — членів Об'єднання Українських Малярів Америки. Виставка буде відкрита в суботи від год. 5-ої до 8-ої вечора і в неділі від год. 12-ої до 8-ої вечора. Відкриття виставки в неділю 11 липня ц. р. о год. 1-ій вполудне.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЗРАЗУ ПОТРАПИЛИ В ОБІЙМИ

„Тільки земляки Яна Райніса (тобто учасники тижня латиської літератури в Україні) ступили на землю Івана Франка, вони потрапили в братерські обійми... Господарі розповіли гостям про зміни, що сталися на західньоукраїнських землях за роки радянської влади... В авдиторіях Львівського Університету ім. Івана Франка лунали слова: „дружба", „брати", „друзі". („Радянська Україна" з 8 червня).

КВІТКА ПОЛОНИНИ

„Квітка полонини"... Чи не правда — поетична назва? Її дали новому санаторієві, відкритому на Закарпатті в мальовничій місцевості поблизу Свалявиг. Тут — багате мінеральне джерело „Лужанка" з водою типу „Боржомі". Лікують захворювання печінки, шлунку, жовчевого міхурця. („Радянська Україна" з 8 травня).

ОБНОВА З КЛОПОТОМ

„Київська восьмирічна загальноосвітня трудова політехнічна школа ч. 34 дзвеніла радістю — з Дубнівського ливарно-механічного заводу в Рівенській області привезли, нарешті, давно замовлені новісінькі парти, — пише 8 червня в „Радянській Україні" кореспондент Л. Кисіль — Не абиякі, а на металевих каркасах, і не одну чи дві — аж п'ятсот. Відразу ж розставили парти і, ясна річ, — давай „пробувати обнову" чи зручно, чи не тісно. От тут і трапилася неприємність: парти, як тільки на них сідали учні, починали рипіти, тріщати... дошка розвалюється, ламаючи всі вугли кріплення і зварювання, парта падає і зовсім виходить із ладу".

НА ЕКРАНІ — НІЧ В КАЇРІ

Хтось сказав, — пише в часописі „Рабочая Газета" з 16 червня І. Бурлака, — що в залізничному цеху Баглійського коксохемічного заводу (Дніпропетровська область) застосовують радіо і телевізію.

Закортіло й мені це побачити. За 28 років праці на залізниці не зустрічав ще такого дива.

Диспетчер увімкнув телевізор. Але на екрані ми нічого не побачили, крім трьох каламутних лямп.

— Що це ви показуєте?

Диспетчер знизав плечима.

І БДЖОЛИ ПРАЦЮЮТЬ БІЛЬШЕ

„Радянська Україна" з 11 червня подає, що гірські бджоли, вирощені в Грузії, здатні вилітати з вулика при досить низькій температурі. Їх літній день починається на дві-три години раніше, ніж інших бджіл, і вони на 50 відсотків продуктивніші.

НА СХИЛАХ КАРПАТ

В садах на схилах Карпат, — пише „Радянська Україна" з 3 червня, — почали збирати ранні ґатунки черешні. Достигають полуниці та абрикоси.

УНС — велика нагода для нашої молоді

Як свого часу інформовано, президент Джансон створив при Департаменті Торгівлі окрему президентську Службу Громадських Відносин, членом якої — на запрошення президента Джансона — є й головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. На деякий час перед вакаціями ця Служба почала на рекомендацію президента Джансона окрему „Нагоду для Молоді", заохочуючи численні установи, уряди й підприємства у вакаційному часі давати студіюючій молоді можливість праці. П. Й. Лисогір, відповідаючи на телеграм в цій справі від директора Служби Громадських Відносин п. ЛеРоя Коллінса, запевнив його, що „УНСоюз вповні піддержує цю кампанію та у вакаційному часі затруднює понад 60 хлопців і дівчат у віці від 18 до 21 року в своїй головній канцелярії та на своїй вакаційній оселі". У цьому році УНСоюз прийняв на працю під час вакацій точно 72 студенток і студентів, з цього 5 у головній канцелярії та в „Свободі" а 67 на Союзівці. На фото: студенти затруднені тепер сезоново в головній канцелярії УНС та в „Свободі" (про затруднених на „Союзівці" буде вкоротці окреме звідомлення). Стоять (зліва): Ірина Дубицька, студентка Клермонт Секретеріял Скул, затруднена в адміністрації „Свободи"; Патриція Литвинюк, студентка Керні Гай Скул, затруднена в касовому відділі УНС; Люба Вітер, ґрадуантка Даґлес Коледжу, затруднена в редакції „Свободи"; Надія Поточняк, студентка Даґлес Коледжу, затруднена в секретарському відділі УНС. Сидить, „запишавшись", Володимир Сисун в сеньйор Снайдер Гай Скул в Джерзі Сіті, затруднений в друкарні „Свободи". Всі вони з подивугідною солідністю виконують свої обов'язки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Проти угодівства

Ще одна спроба міжнародних пацифістів, які більше рахуються з опінією комуністів і їх різношерстих поплентачів, аніж з ідеалами волі та долею народів, зазнала повної невдачі. Минулого місяця на конференції держав-членів Британського Коммонвелту обрано 4-членну делеґацію, яка під проводом прем'єра Гаролда Вільсона і ганського президента Кваме Нкрумаха мала провести мирово-посередницьку місію у в'єтнамському конфлікті. Після того, як Пейпінґ, Москва і Ганой відмовилися прийняти цю делеґацію — ввесь той задум скінчився компромітацією самозваних миротворців.

Проте, крик про „замирення" не вгаває. Сенатор Франк Черч з Айдаго підхопив вимогу китайських комуністів і лівих лейбористів визнати за контрагента у „мирових переговорах" — В'єтконґ, себто південнов'єтнамських терористів-партизанів. В усіх отих миролюбних рекомендаціях і суґестіях промовчується найсутніше: на якій базі мало б бути замирення у В'єтнамі? Відомо, що Пейпінґ, Ганой і В'єтконґ вимагають: відкликати з В'єтнаму всі американські війська, розв'язати в'єтнамську проблему „по лінії програми Фронту Національного Визволення" та об'єднати обидві частини В'єтнаму. Кожна з тих трьох точок рівнозначна з запануванням комунізму у Південному В'єтнамі та підпорядкуванням його, в короткому часі, диктатурі північнов'єтнамського ватажка Го Чі Мінга. Американські та західньоевропейські миротворці „сподіваються", що в'єтнамські комуністи підуть на компроміс. Який саме?! В найкращому випадку це було б допущення комуністів до коаліційного уряду, з куди гіршими наслідками, як вони були в Ляосі. Ніколи тамошні комуністи не погодяться на „невтралізацію" В'єтнаму під контролею міжнародного війська Об'єднаних Націй. І ніколи не погодяться бодай заторкнути проблеми Північного В'єтнаму, згідно з комуністичним принципом: „що наше — це наше, а що ваше — про це можна говорити". Будь-яке „замирення" у В'єтнамі, із згодою комуністів, буде рівнятися новій угоді, а та угода, як усі гнилі угоди, буде насправді капітуляцією. Як була у Мюнхені з Гітлером, як її зроблено в Ялті з Сталіним, як її зроблено з Індонезією Сукарна в справі голляндської Західньої Ґвінеї. Траґічне в усіх угодах, роблених під гаслом миру, те, що вони насправді погребують і мир і волю.

„Принциповість" Тіта

Протягом двох тижнів, від 18 червня до 1 липня цього року, перебував у Совєтському Союзі з державними відвідинами президент націонал-комуністичної Югославії Иосиф Броз Тіто разом із своєю дружиною і численним гуртом керівників югославської Комуністичної партії й уряду. Маршрут їхньої подорожі проходив через Білорусь, Москву й Сибір і назад, а завершенням її були переговори між представниками обох сторін і проголошення „Спільної совєтсько-югославської заяви" про дружню і скоординовану співпрацю між СССР і Югославією.

В середу 30 червня, напередодні від'їзду Тіта і його делеґації до Беоґраду, відбулося у „великім кремлівськім палаці" урочисте прийняття на пошану юґославських гостей. Відбувалося це прийняття в незвичайно „сердечній і братерській обстанові", якою совєтські господарі й гості намагалися підкреслити „вічну дружбу" між обома країнами. Взаємопоклонні промови виголошували Брежнєв, Мікоян і Тіто. Останній пригадував з розчуленням, як колись перебував він у Совєтському Союзі, хвалив Москву за „велетенські досягнення", вихваляючись водночас на всі лади успіхами Юґославії під його керівництвом, осягненими, до речі, з допомогою американських більйонових позичок, про що він, ясна річ, не згадав, обмежуючись тільки приємною слуховi кремлівських самодержців лайкою на ЗДА.

У зв'язку з цією промовою Тіта варто пригадати для повнішого з'ясування „вічної дружби" між СССР і Юґославією те, що говорив він давнішими роками. У промові, виголошеній в Кнежичі в Боснії 28 липня 1951 року, значить, 14 років тому, Тіто цілком відкрито обвинувачував керівників московської компартії в народовбивстві, у знищенні надволзьких німців, кримських татар, в депортаціях десятків тисяч громадян Литви, Латвії, Естонії . . . На 6-му партійному з'їзді в листопаді 1952 року Тіто заявляв, що мільйони совєтських громадян були знищені в совєтських таборах невільничої праці. В розмові із своїм біографом Дедієром, опублікованій 1952 р., Тіто розповідав про масові арешти в СССР, що їх свідком він був, про щезання людей, в тому числі сербів за національністю, про кричущу несправедливість совєтського режиму. Тепер, забувши про всі ці свої ревеляції, Тіто прославляє „великий проґрес", що його добивається Совєтський Союз. „Принциповість" юґославського президента справді таки подивугідна: як треба, він забуває і кремлівський ґеноцид, і американські доляри й лобизається із сталінським соратником Мікояном та його підручними.

Д-р Михайло Кушнір

„ПАТРІОТИЧНА" СОВЄТСЬКА МОЛОДЬ

У совєтській пропаганді, призначеній для закордону, багато місця займає справа нібито стихійної підтримки молоддю СССР плянів уряду в справі освоєння цілинних степів Казахстану й упромисловлення тих чи інших, не використаних досі теренів Сибіру.

Совєтська преса подає час від часу фантастичні оповісті, як то молодь вирушає до праці на тих диких, безмірних просторах. Переселенчі установи не вспівають, мовляв, полагоджувати зголошення добровільців. Висилають транспорт за транспортом. Молоді люди їдуть зі співом, з музикою.

В пресі вільного світу зустрічаємо тут і там завваги, що, завдяки високому патріотизмові совєтської молоді, Росія зможе вже скоро зліквідувати у себе проблему невільничої праці, яку мусіла стосувати саме в цих віддалених цілинних теренах, де не кожний погоджується працювати добровільно.

Совєтська молодь їде в цьому випадку з допомогою держави. — Хай живе прекрасна совєтська молодь! — кличуть офіційні чинники Росії на сторінках своєї преси.

Чи насправді це добровільний виїзд? А коли так, то з яких мотивів? Чи справді з самого тільки патріотизму, чи є ще й інші заховані причини?

Властиву відповідь на ці запитання намагалися здобути недавно англійські студенти, що подорожували по Росії. Один із учасників тієї подорожі бував уже в Росії, закінчив якісь там студії, вивчив російську мову, отже міг безпосередньо порозумiватися з молоддю. Перебіг цих розмов і зв'язані з ними завваги та враження цього студента опублікував „Обсервер" у виданні з 23 лютого ц. р. Тому, що учасниками подорожі були студенти, також зацікавлення їх зосередилися головно на совєтській студентській молоді.

Автор репортажу, що підписався псевдонімом Вілліям С. Джаст, намагається зберегти якнайбільшу об'єктивність. Він почав від студентської молоді в Ленінґраді і Москві.

Ревеляційна інформація вискочила відразу, вже в першій розмові. Українська студентка Інституту Ленінґрадської Політехніки, запитана, що думає робити далі, з уваги на близький уже кінець студій, відповіла на превелике здивування В. Джаста, що не укладає жадних плянів, бо це зробила вже за неї совєтська влада. Совєтська молодь, яка вчиться коштом держави, зобов'язана — по закінченні студій — працювати впродовж трьох років, там, куди вишле її уряд. Їй особисто визначено працю на далекій півночі, поблизу арктичного кола, де ведеться великі будівельні роботи.

В. Джаст не відразу зрозумів цю річ. Він питає дівчину, чи їй не шкода залишати вигоди й принади великого міста і заміняти їх на життя в глухій пустелі?

Відповідь мала, як належить, високу ноту: ті, які користали з привілеїв безплатної науки, повинні віддячити державі. Тож чи можна вагатися або спротивлятись?

Так, чи можна спротивлятися? В цьому справа.

Джаст не дуже вірить у щирість тієї відповіді. Вона звучала надто патетично і надто нагадувала тон офіційних совєтських промов.

Друга відповідь прозвучала вже на кілька тонів нижче. Студент Микита ствердив попросту, що кінець - кінцем ліпший Казахстан, ніж роки, змарновані в армії. І при цьому вияснив, що студентів, які ведуть піонерську працю на освоюваних теренах, звільняється від військової служби.

Впертий англієць не поступається. Але примус? Та ж ці три роки примусових робіт на цілинних землях — це ґвалтування особистої свободи. Тим дошкульніше, що це діється на вступі до життьової кар'єри.

Знайшовся і якийсь дотепний совєтський студент, який не тільки урочисто потвердив, що держава має право домагатися цієї посвяти від молоді, але й заявив, що було б добре, якби так само робили і в Англії у відношенні до молоді, яка вчиться коштом держави.

— Імпонуючий патріотизм! — каже англієць, і, правдоподібно, думає, що, на щастя, в Англії немає степів Казахстану, і, дякувати Богу, немає брежнєвих та їх спасенних плянів.

Тим часом офіційні чинники оповідають В. Джастові дійсні чудеса про геройську комсомольську молодь. Бо вона, очевидно, майже вся складається з комсомольців. А комсомол неначе б то грає у тій справі відкритими картами: не вмовляє молодим товаришам, що їдуть на пікнік. О, ні! Вони докладно поінформовані про те, що на них чекає. Говориться їм не тільки про платню та бонуси. Вони знають, що будуть жити в шатрах навіть під час найбільших морозів, що мають усе робити власними руками, отже корчувати ліс, прокладати дороги, будувати на пустирях нове життя від самого фундаменту. Та, не зважаючи на це, кажуть офіційні чинники, зголошується щораз більше добровільців. З найчистішого патріотизму. З найшляхетніших мотивів.

В. Джаст схиляє голову перед „патріотизмом" совєтської молоді, але не може позбутися думки, що ще не довідався про все, і тому продовжує свої розмови з молодими.

Дехто з них каже, що, не зважаючи на те, чи це примус чи ні, все ж таки треба їхати на терени, які дають нагоду молоді зробити кар'єру. Коли хто витримає це все, то ані оглянеться, як із звичайного інженера стане керівником якогось конструкційного відділу. А для дівчат там також більші можливості, ніж деінде, знайти чоловіка.

Хто слабий, той скоро гине. Це певне. І ніхто там з такими не цяцькається. До того ж там немає відповідної медичної опіки.

А чи можна відмовитися від виїзду? — запитує С. Джаст, і цим разом дістає щиру відповідь, яка звучить приблизно так: В засаді можна, але краще цього не пробувати. Напишуть про такого в часописах, затаврують, виключать з комсололу, не дістане іншої праці.

Але найщиріші відповіді здобуває В. Джаст від робітничих груп молоді. Тут немає вже трьох років відроблювання, здавалося б тільки чиста добра воля. І, не зважаючи на це, відповіді сповнені огірчення.

Молодий робітник говорить прямо, що „вони" ладні все обіцяти і не завагаються перед жадним засобом примусу. Спочатку це все виглядає дуже гарно: перші партії виїжджають з парадою, з музикою. Ха-ха! При від'їзді сиплять квіти і виголошують промови. Комфортові поїзди і в дорозі можеш витрачати скільки хочеш, усе покриють. Але коли приїдеш на місце, перестають дбати про тебе, і скоро жалуєш, що дав втягнути себе в пастку . . .

Видно, що цей робітник мав від когось докладні інформації.

Молода робітниця покликається теж на здобуті „звідти" відомості, коли каже, що то тільки перші транспорти мали такі вигоди в дорозі. Наступні запаковано до вантажних вагонів без ніяких вигід. Транспорти виладовують серед голого степу, де зустрічають людей безжалісний сибірський вітер і мороз. Води немає здебільша в промірі кількох миль. Праця нелюдська й умовини нелюдські. Дехто думає про поворот, але документи робітників затримує уряд, а відомо, що в Росії недалеко заїдеш без документів. Також треба повернути всі отримані гроші. А з чого? І за що їхати? Навіть, коли б комусь і вдалось повернутися, то не дадуть жадної праці.

Повертаються тільки синки різних совєтських достойників, коли батьки подбають витягнути їх з цієї історії.

В. Джаст уже далі не питає. Чи останні критичні завваги дали б йому достатню відповідь на всі сумніви, які він мав у цій справі?

А чи довідався він, що цей позірно невинний закон про трирічне відроблювання студентами державної допомоги є найжорстокішим засобом нищення української молоді і рафінованим засобом русифікації України? Чи довідався, що під плащиком цього закону виселюється назавжди з України сотки тисяч національно свідомої української студентської молоді, а їх місце займають москалі?

БУДНІВ МАЛО, ДАВАЙ І НЕДІЛЮ

Міському комітетові комсомолу Запоріжжя мало того, що молодь працює в будні дні. Нині вимога: працювати на громадських засадах не лише в будні та в суботу, але й у неділю.

Молодь Запорізького трансформаторного заводу на таких „громадських засадах" будувала колгоспну зрошувальну систему. Копали траншеї, завозили будівельні матеріяли та устаткування в основному по суботах та неділях.

Запорізькі верховоди кличуть у часописі „Молодь України" з 16 червня, щоб так працювала вся молодь України.

Володимир Жила

СЕРЕД УКРАЇНЦІВ У ТЕКСАСІ

Серед багатьох українців ще й сьогодні можна почути, що Тексас — це пустеля, до якої не варто їхати. Два тижні тому я отримав листа, в якому мій добрий знайомий співчуває мені, що я „мучуся в тексаській пустелі". Я пробув тут уже два роки і з перспективи цього часу хочу дещо написати про цей багатий і розлогий стейт, зокрема про українські поселення.

Тексас — один з кращих стейтів Америки, який постійно росте й розвивається. Його широкі простори вкривають чудові дороги, які проходять в усіх напрямках, зв'язуючи малі й великі міста. Тексасці — люди широкого формату, що думають категоріями „великого доляра". Вони мають щире зрозуміння для інших людей і їх потреб. Це люди глибоко гуманні, готові допомогти кожному. Це ще ті характеристичні ознаки піонера, який просувався на захід, промощуючи шляхи цивілізації. Він завжди шукав співпраці з іншими, зокрема, коли йому загрожувала небезпека. Сьогодні цієї небезпеки вже нема, але в душі й в серці тексасця ще є живий спогад минулого, який формує його стосунки з оточенням.

Як же виглядає українська громада в цьому стейті?

Як і кожне поселення, українське поселення в Тексасі має свої світлі й темні сторони. Перші емігранти поселилися тут в околицях Бремонду, Ріґану й Марліну, приблизно за сто п'ятдесят миль від Гюстону. Ці люди прибули в більшості з Тернопільщини ще в минулому столітті.. На цвинтарі в Бремонді можна бачити могили з тлінними останками наших людей, що народилися в 1862, 1865 роках на Україні.

Це найстарше наше поселення на півдні Америки має свою дуже сумну історію. Брак організації, а зокрема брак провідних людей привели цей поважний гурт українців майже до самозабуття. Не мавши власної церкви, ці люди впали жертвою польських священиків, які їх втягнули до свого „косцьола". Всіма можливими засобами вони старалися зірвати зв'язки наших людей з Україною. Дітям наших поселенців давали польські імена, українські імена міняли на польські. Навіть недавно, коли український священик з Гюстону хотів був відправити в цих місцях українську Службу Божу, то польський священик йому не дозволив. Не помогла й справка від єпископа. Так бояться „опікуни", щоб їхні вірні не прозріли й не почали гуртуватися навколо своєї прадідівської Церкви.

Однак, не зважаючи на трудні зовнішні обставини, наші поселенці зберегли ще рідну мову, а в деяких випадках і пісню. Треба пам'ятати, що вони тут уже народилися, деякі в третьому, а інші навіть в четвертому поколінні. І сьогодні вони почувають себе українцями латинського обряду. До нашого священика з Гюстону, який туди часто заїжджає, вони відносяться прихильно. Деякі мило згадують своїх уже померлих дідусів та бабусь, які їм розповідали про український обряд і українську Службу Божу. Сьогодні в цих околицях живе: у Марліні сім родин, в Ріґені — шість, а в Бремонді — аж кількадесят.

На мою думку, українська зорганізована громада в ЗДА повинна присвятити їм увагу, зокрема дослідити час їх поселення, обставини їх життя в Тексасі й, коли змога, допомогти їм хоча в третьому поколінні визволитися з польського „полону", що ще не вирвав з них українського серця.

Більша українська громада перебуває в Гюстоні. Сюди українці стали прибувати десь коло 1910 року. З старих українських емігрантів тут ще живе Михайло Балабан, який пам'ятає перші початки українського поселення. Ріст Гюстону, як розповідає пан Балабан, проходив майже паралельно з ростом української громади. В 1950-их роках стала сюди прибувати нова хвиля української еміграції з Европи. Поважний відсоток в тутешній громаді становлять ті, що тут народилися. Виховані батьками в дусі любови до свого народу, вони широко горнуться до українських організацій і до української церкви. Деякі з них не говорять українською мовою, але співають в церковному хорі й беруть активну участь в громадськолу житті.

В Гюстоні занотовано два випадки переходу на український обряд, при чому це сталося за згодою Риму. До української Церкви горнуться тут також і люди не - українського роду, як, наприклад, родина Вонів, які відвідують українські Служби Божі; їхні діти співають по - українськи, вміють читати і беруть участь в українських імпрезах. Приступив до української церкви також молодий американець Дейвіс, який уже читає по-українськи. Також приєднався до української церкви один сирієць, який співає в хорі й відвідує Служби Божі.

Початків організації української католицької парафії св. Пія X в Гюстоні треба шукати ще в 1956 році, коли сюди на обслугу вірних приїхав на один місяць о. Степан Сулик, а в 1957 році о. Василь Шеремета. Дальшу працю повів уже о. Михайло Федорович, що перебував у Гюстоні в 1958-1959 рр. В 1959 році прибув сюди о. д-р Дмитро Блажейовський. В 1960 році приступлено до будови церкви, яку поставлено власними зусиллями й без архітекта. Землю під церкву частинно подарував пан Михайло Балабан, а частинно закуплено. В 1962 р. збудовано парафіяльний дім, який, за словами єпископа Габра, є одним з кращих домів в його дієцезії.

В Гюстоні влаштовується кожного року національні імпрези: свято державности, шевченківські святкування тощо. В січні ц. р. посадник Гюстону вперше проголосив свято української державности, за старанням жіночого клюбу св. Ольги. Цей клюб є дуже активною організацією і об'єднує всіх свідомих українок. Його головою є пані Оксана Данилик, а головою мистецької секції пані Ірина Федишин, дружина проф. Олега Федишина, що викладає політичні науки в Райс Інституті. Старанням жіночого клюбу відбулася навесні цього року в Райс Інституті виставка українського національного мистецтва.

Щоб ознайомити співгромадян з українським церковним співом і з св. Літургією, церковний хор відвідав Сан Антоніо, Порт Артур, а в Гюстоні Сейкрет Гарт Коледж і Сент Томас Юніверситі. Під час цих зустрічей, крім Служби Божої, виголошувано доповіді про українську Церкву і про східній обряд.

Вже три роки українська громада Гюстону бере участь у відзначуванні св.св. Кирила й Методія, що відбуваються спільно з поляками й чехами. Ініціятиву для таких спільних святкувань дали українці, бо вони чисельно найменші і не зуміли б притягнути поважного числа людей. Минулого року на Службі Божій під час цього свята було коло тисячі осіб, а на програмі після обіду коло двох з половиною тисяч. Кожного разу на таких святкуваннях вранці відправлялася українська Служба Божа, на якій латинський єпископ виголошував проповідь, а по обіді відбувалася програма, що починалася відспіванням трьох гимнів і привітами від трьох груп - учасників; далі йшли співи й національні танці.

Цього року свято св.св. Кирила й Методія відбудеться 11 липня. На це свято приїде з Шикаґо єпископ Габро, який служитиме Службу Божу. А проповідь виголосить латинський єпископ Марковський, чеського походження. В полудне буде передана через одну з місцевих радіостанцій програма народного співу українців, поляків і чехів. Знову після обіду проходитиме традиційна програма, під час якої промовлятимуть обидва єпископи.

Українці в Гюстоні мають добре ім'я. Троє українців професорів вчать в місцевих університетах, двоє інженерів працюють в НАСА. Фірма „Віктор", власником якої є Віктор Балабан, виконує в Гюстоні відповідальні роботи.

В цілому українці в Гюстоні — це гурт відданих і щирих громадян, які, не зважаючи на трудноці, стараються плекати українське громадське й церковне життя. Вони живуть повноцінним життям цього великого міста, що росте з кожним днем. Для них не страшні ні клімат, ні простори, вони готові їхати й за десятки миль, щоб тільки чимось причинитись до росту своєї громади. Їх зорганізованість і взаємна згуртованість можуть послужити прикладом для багатьох громад, що живуть і працюють у більш сприятливих умовах.

РУМ'ЯНОК

Без рідної земельки
ти засох,
Лежиш в аптеці,
наче в домовині.
Ну, пригадай, як ми
з тобою вдвох
Цвіли на рідних
землях батьківщини.

А тут вже з тебе
вивітрився чар,
А з мене соки
витягли машини,
Зайду в аптеку —
й куплю за доляр
Моїм ти будеш
гостем з України.

ВАСИЛЬ ДУБИНА

Шикаґо

Августин Штефан

ЗАКАРПАТТЯ РОКУ 1914-ГО

(2)

100-літня Мадярщина лише впродовж 300 років мала власну династію, майже 300 років перебувала в турецькій неволі, а останніх 400 років управляли нею чужі, переважно німецькі володарі (за вийнятком Матіяся Корвіна).

Мрія про 20 мільйонів мадярів постала тоді, коли в Мадярщині було 8 мільйонів мадярів і 10 мільйонів інших народів. Мадяризація стала національним обов'язком мадярських політиків та урядовців і деколи церковних чинників. Однак їх спроби і намагання розбилися на тихому, проте неуступному спротиві не-мадярських народів.

3. Число і розміщення закарпатців

Закарпаття р. 1914-го — як і перед тим — не було політичною, ані адміністративною одиницею. Закарпатці - українці та мадяри українського походження належали до комітатів (так званих жуп).

Урядова мадярська статистика подає тільки рідну мову, — за урядовою дефініцією ту, якою „особа говорить найкраще і залюбки". Статистика за рік 1910-ий подає 464 270 „рутенів" у властивій Мадярщині і 8 317 в Хорватії-Славонії.

Мадярська урядова статистика у відношенні до національности настільки тенденційна, що її дані не мають наукової вартости. Однак її дані про релігію вже менше викривлені (хоч і не завжди правильні), і тому за допомогою шематизмів мукачівської, пряшівсько і гайдудорозької єпархій можна скласти вірну статистику греко-католиків - закарпатців і тим самим закарпатців - українців.

Грекокатолики в Мадярщині були або „орос" або „олаг". Ці останні були румунськими греко-католиками і ними займатися не будемо. „Орос" у мадярській термінології означало однаково росіян і українців, але для росіян вживали ще „муска", а для українців (головно від р. 1915) „укран". Греко-католицька церква навіть і в такім селі, де парохіяни говорили лише по-мадярськи, називалася „орос темплом", а парохіяни — „оросок".

З греко-католицьких мадярів біля 20 000 греко-католицьких секелів (секлерів) живуть у південно - східніх комітатах „Чік, Гаромсек, Марошвашаргель і Удваргель"; вони твердять, що їхні предки прийняли східній обряд під кінець X століття разом з ватажком Дюла, що оружився з донькою грецького цісаря.

Чехословацькі статистики твердять, що так звані греко-католицькі „сотаки" і „слов'яки" — це не українці, а словаки. Ці статистики не звертають уваги на те, що римо-католицькі або лютеранські словаки називають греко - католицьку релігію „руською вірою", їх церкву — „руською церквою (не костелом)", а греко-католицьких парохіян — русинами або руснаками. Ці „малі імперіялісти" так само забувають, що бачванські русини говорять так само, як земплинські греко - католицькі сотаки, і їх ніхто не рахує до словаків. Ідентичність мови не завжди є доказом ідентичности народности. Серби і хорвати говорять ідентичною мовою, мехіканці і ґватемальці так само, подібно канадійці та американці, але всі вони рахуються різними націями. Тому т. зв. греко - католицьких словаків — як це робить інж. Сава Зеркаль[6] — ми вважаємо за українців.

Нарешті про греко - католицьких хорватів. Більшість їх нащадки сербів, що стали уніятами, але є між ними й нащадки бачванських русинів, що почуваються хорватами. Однак, більшість бачванських русинів національно свідомі українці.

Мадярські греко-католики, це нащадки українців, які забуло чи заміняли свою рідну мову на мадярську. В числі понад 200 000 вони живуть в сусідстві України (на пограниччі Карпатської і Пряшівської України) і творять найбільшу тепер існуючу греко - католицьку єпархію в Европі. Вони є природніми посередниками між Україною і Мадярщиною. Не треба забувати їх, і слід утимувати з ними зв'язки. Теперішній їх єпископ о. Николай Дудаш і деякі священики добре говорять українською мовою.

У комітатах або їх частинах, що пізніше творили Карпатську Україну (Підкарпатську Русь), число закарпатських українців року 1910 було:

I.	Берег	123 250	Уґоча	43 445
	Мараморош	183 669	Унґ (Гу)	69 287
	Разом			419 651

В комітатах або їх частинах, що від року 1919 належали до Словаччини:

II.	Абауй-Торна	16 325	Спиш	19 638
	Ґемер	4 344	Унґ (Уг)	24-695
	Земплин	82 744	Шариш	52 938
	Разом			620 335

В мадярських кімнатах або їх частинах:

III.	Будапешт місто	9 428	Уґоча (2 села)	3 100
	Берег (6 сіл)	471	Чанад	2 658
	Бігар	16 756	Секель комітати:	
	Боршод	9 836	Гаромсек	2628
	Гайду	15 442	Марошвашаргель	5 224
	Земплин	20 374	Удворгель	2 446
	Саболч	63718	Чік	9 479
	Сатмар	56 080		
	Разом:			217 640

В Крижевацькій Єпархії:

IV.	Бач-Бодроґ	10 193	Пожеґа біля	3 300
	Срим	5 667	Виравиця біля	2 150
	Разом:			21 310

I.	419 651
II.	200 684
III.	217 640
IV.	21 310
Разом:	859 285

Крім того в Боснії (що не рахувалося до Мадярщини) біля 10 000 українців.

З цього зіставлення видно, що в Мадярщині року 1910 жило українців на 166 000 більше, як подала урядова мадярська статистика, а крім них ще біля 200 000 греко-католицьких мадярів українського походження.

4. Закарпатське суспільство

Закарпатське суспільство під впливом мадярського февдального ладу витворило такі суспільні верстви: а) пани різних категорій; б) жиди; в) русини та інші селяни; г) цигани. Кожна з цих верств була замкнена і не мішалася з іншими. У верстві „панів" могли бути лише мадяри або такі, що перекинулися в мадяри і стали мадярськими патріотами.

[6] Інж. Сава Зеркаль: Національні і релігійні відносини на Закарпатті, Ню Йорк, 1956, стор. 27.

(Далі буде)

Клівленд врочисто вшанув Кир Йосифа Кардинала Сліпого

„Усім Дорогим Учасникам Академії в Клівленді: — Благословення Господнє на Вас!
КАРДИНАЛ ЙОСИФ,
Верховний Архиєпископ.
Ватикан, 10. травня 1965."

Ці дорогі рядки архипастирського благословення від Блаженнішого Кардинала, яке отримав український Клівленд з нагоди Святочної Академії в честь Первоієрарха Української Католицької Церкви в дні 30-го травня ц. р. йдуть напевно в унісон з цією любов'ю, відданістю і пієтизмом, з якими місцевий „Діловий Комітет для Йосифа Кардинала Сліпого" підготовляв впродовж двох місяців це врочисте Свято. Загальна громадська опінія тут визнала його успішною подією в житті української громади в Огайо. Головний редактор католицького місячника „Світло", о. Орест Купранець, ЧСВВ, з Торонто, Онт., який був гостем на цьому Святі, назвав його однією з найкращих українських культурних і мистецьких імпрез, які досі бачив він на цьому континенті.

Цього дня ранком відбулися в українських католицьких церквах в Огайо Служби Божі в намірені Митрополита-Страдника. В церквах Клівленду і Парми виднілі від тижнів великі, багатокольорові таблиці з портретом Кир Йосифа Сліпого, які закликали всіх вірних наших парохій зложити поклін Князеві Української Церкви. Виконав ці таблиці Василь Ільчишин. Англомов. щоденник „Клівленд Пресс" з 24 травня ц. р., який має близько півмільйоновий тираж, помістив світлину нашого Кардинала та прихильну нотатку про Свято на підставі особистого інтерв'ю із секретарем Ділового Комітету Софією Мельник-Бурою.

Свято, в якому взяло участь точно 1210 людей, а в тому близько дві сотні юнацтва СУМА і Пласту з Клівленду, Парми, Акрону, Кентону й Лорейну в своїх одностроях, підготовив 22-членний Комітет, яким кермував Д-р Зенон Винницький, під почесним патронатом Деканату Української Католицької Церкви в Огайо. Почесний Комітет, до якого ввійшло 14 наших священників та 8-ох відомих українських громадян метрополітального Клівленду, очолив декан нашого стейту, о. шамбелян Дмитро Ґресько.

При вході до гарної авдиторії Парма Сіньйор Гай Скул, де від багатьох років відбуваються всі найбільш репрезентативні імпрези українського Клівленду, панував 30 травня ц. р. о год. 6:30 вечора справжній рух. Дбайливо й ефектовно видані двомовні програмки Свята із гербом нашого Верховного Архиєпископа, розпродаж кольорових поштових карток із світлиною Першого Патриція України, що їх отримано з Папської Семінарії св. Йосафата в Римі, яку переводили пластунки — юначки Олюнька Винницька й Юрася Стефаник, — інформативні листки Комітету із закликом складати пожертви на Дар Любови, щоби „в Римі міг існувати не лиш створений перед багатьома роками Російський Коледж (— Колеґіюм Руссікум —), але також Український Університет", створювати відповідну атмосферу Свята.

Після американського гимну у виконанні філармонійної оркестри Американської Федерації Музикантів Клівленду під батутою Ярослава Барнича, відкрилася прикрашена прапорами Америки, України і Ватикану сцена, в центрі якої виднів великий, багатокольоровий образ Первоієрарха, роботи клівлендської малярки Ніни Раковської. Скромне, гарне сценічне оформлення було проєктом Зоріяна Городиського. Під час офіційного відкриття Свята головою Ділового Комітету і вступної молитви, яку провів сіньйор нашого Деканату, о. д-р Володимир Пелех, прапороносні групи Пласту і СУМА тримали почесну стійку.

Концертову частину Свята започаткував мішаний хор, що складався з Українського Хору ім. Т. Шевченка і Хору Церкви св. Петра і Павла, під дириґуванням Я. Барнича, з фортепіяновим супроводом Ірини Заячківської-Гаврилюк могутнім виконанням Д. Бортнянського — Концерт 9, ч.І. Чергове виконання „Богородице Діво" Я. Барнича в супроводі оркестри із сопрановим сольоспівом артистки Міської Опери Ню Йорку Марти Кокольської, зробило глибоке враження на слухачів. Опісля Ірина Дубас рецитувала „Народе мій замучений" . . пролог до Франкової поеми „Мойсей". Потім слідували дві промови: — Д-р Григор Лужницький, викладач Пенсилвенійського Університету в Філядельфії, виголосив українською мовою 15-хвилинне Святочне Слово, в якому перевів аналізу внутрішньо-українських і міжнародних аспектів звільнення Митрополита-Ісповідника з московсько-комуністичної неволі та його проголошення членом Священнішої Колеґії Кардиналів Вселенської Церкви. Обидві події визнав доповідач одними з найважливіших в історії українського народу модерних часів. Наслідник Великого Митрополита Кир Андрея Шептицького, наш Митрополит -Страдник є не лиш великим сином України, але символом героїзму всього християнства, а тому вважається почесним і священним обов'язком українців у вільному світі цей факт належно закріпити й задокументувати в країнах нашого поселення. — Двадцять-хвилинну промову англійською мовою виголосила Маруся Бек, член Міської Ради м. Дітройту. Змальовуючи яркими кольорами красу країни народження нашого Кардинала, відобразила вона чітко окремі фази його життєвого шляху на тлі життя українського народу даних років. „Так, мої друзі, — говорила вона, — сьогодні, коли віддаємо пошану Його Еміненції, хай цей акт пошани буде не лиш зовнішнім виразом нашої любови, захоплення, відданости й побожности, але перетворім його в резолюцію нашої рішучости, яка буде співмірна до його рішучости, остати завжди вірним Українській Католицькій Церкві й Українському Народові". Артистка-сопрано, Марта Кокольська, виконала М. Гайворонського „О Ти, що там", М. Лисенка „Минають дні, минають ночі" та та М. Фоменка „Любіть Україну", здобуваючи грімкі оплески публіки. Фортепіяновий акомпаніямент Галі Клим був окремою вартісною часткою програми. На закінчення Свята хор з оркестрою виконав твори Д. Січинського „Лічу в неволі" та С. Гулака-Артемовського „Молитву". Солістом виступав тенор Василь Мельничин. Останню хорову точку, Івана Біликовського „Сотвори Господи", заслухала публіка після повстання з місць з правдивим пієтизмом до Блаженнішого Кардинала. Оркестра закінчила програму українським національним гимном.

Цілу програму записано на звуковій стрічці, з якої виготовляться вже звукові пластинки в обмеженому накладі, щоб переслати їх до Ватиканської Бібліотеки та інших світових бібліотек з українськими відділами. Вже тепер багато людей залюбки слухає її в клівлендській книгарні „Дністер". Зберігаючи стиль завершених акцій, Діловий Комітет переслав всім конгресменам і сенаторам ЗДА окремі англомовні інформативні бюлетені, разом із текстом врочистої промови Марусі Бек, щоби напередодні Тижня Поневолених Націй познайомити їх із великою постаттю Кардинала. Підготовляється до друку окрема публікація з приводу Свята із виказом жертводавців на Фонд Українського Католицького Університету в Римі.

А тимчасом, український Клівленд живе під враженням письма, яке принесла голові Ділового Комітету пошта з Ватикану з такими дорогими словами: „Прохаю прийняти щиру подяку за прихильність, за Ваші труди і старання та за збірку на будову Університетського Дому. Благословення Господнє на Вас! Йосиф, Кардинал."

Закінчення шкільного року у дитячому садку УЗХ у Філядельфії

„Рідна мати моя, ти ночей не доспала..."

Що таке вишиваний рушничок? Чи це кусень полотна з барвисто - вишиваним взором на обох кінцях? Ні, рушничок, що його мати дарує своїй дитині, це мамине серце з меріжками найщирішої любови, меріжками знання про життя і людей, спадщина, що постійно каже дитині, хто вона і що вона.

Дозвольте розказати про одну меріжку такого рушничка, що його розпочали спільно вишивати матері у Філядельфії два роки тому. На самому початку їх було мало та згодом долучилося більше матерей. І ось в суботу 12-го червня матері пильно перевіряли дрібні рядки вже вишитої меріжки. Це було закінчення шкільного року садочку УЗХ у Філядельфії.

У програмі святочного закінчення діти розповідали „гостеві з України" про всі ті дари, що їм принесли під час шкільного року Осінь, Зима, Весна та Літо. Як діти розповідали, що Осінь привела їх до садочка і принесла їм чудові овочі, то матері нагадали собі про те, як важко було з приміщенням, яке годі було знайти. Діти продовжували розповідь про Зиму, про гостину св. отця Миколая, Різдво віншували усіх з Новим Роком, і матерям пригадались усі ті трудноші з грошовими фондами, яких не було. Діти розповідали про їхнє Свято 22 Січня, про Шевченків День, деклямували „Учітеся, брати мої", а матері згадували, скільки треба було побороти трудноші, щоб новий садок знайшов призпання і потребу його існування таки серед власної громади.

Прийшла Весна, — казали діти, і прийшов до них Великдень. Лоза б'є, не я б'ю . . . Діти раділи і матері тішилися, бо краса і добро розпочатої меріжки вже стали очевидними. Садочок має тепер гарне приміщення, має дві дуже добрі учительки, що крім праці додають ще й багато серця, цього майна, що його найбільше відчуває і схоплює дитина. Між дітьми й не було іншої мови, лише про садок. Вже й „трок" почав називатися вантажним автом, українська казочка стала найкращою, а найчастіші їхні питання були, чи ми колись поїдемо у мамину Україну? Тож діти не забули розповісти про Мамин День і продеклямували ті віршики, що їх навчили пані вчительки.

А як прийшли до літа, то не лише розповіли, але й показали, як то вони справляли Купала. У віночках на голові вивели діти хоровід під Купала, пустили віночки на воду, пливіть, як наша доля, — діти приказували, а самі пішли шукати цвіту папороті. І під кінець скакали діти через вогонь, бо так їх предки робили під Купала.

А вже як доказ на письмі, це була виставка робіт дітей, яку оглядали батьки і гості. Оглядаючи цю виставку, не один батько пригадав собі пояснення своєї дитини:

— Бачиш, це я намалював Івасика Телесика, а це — „брандура", на якій Шевченко грав . . .

Не один батько усміхнувся до тої виставки, пригадуючи собі, скільки то часу стратив і грошей, щоб у садочку була для кожної дитини окрема гарна поличка. Про ті полички то матері й вірш уложили, що їх діти батькам продеклямували.

Як матері сторожі родинного вогнищ, то самозрозуміло, що діло садочка стало родинним ділом. І як перед присутніми виступила громадка дітей, то всіх огорнуло якесь дивне почуття. Із сльозами в очах та з тою незрадливою материнською ласкавою усмішкою дивились матері, як малята прощалися з учительками і молодшими друзями і знали, що за рік чи за два і ті найменші попрощають український садок.

Меріжку на рушнику за рік 1964 - 65 закінчено — одну з тих, що то їх українська мати вишиває на щастя на долю дитині.

А як багато ще вишивати? А вишивати вона мусить, бо вона українська мати, бо колись:

„На тім рушничкові розцвіте все знайоме до болю,
І дитинства розлука і твоя материнська любов".

Звенислава Захарчук

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Рубіроза згинув в автомобільній катастрофі

Париж. — 56-літній колишній домініканський дипломат Порфіріо Рубіроза згинув в минулий понеділок в автомобільній катастрофі у Франції, їдучи з великою швидкістю у своєму спортовому авті „Феррарі". Рубіроза був членом домініканської амбасади в Лондоні й Парижі. після того амбасадором в Аргентині. Його дипломатична кар'єра скінчилась внаслідку його любовних скандалів. Був чотирократно жонатий — вперше з донькою домініканського диктатора Рафаеля Трухілльо, опісля з французькою артисткою Даніель Даріє та з американськими мільйонерками Доріс Дюк і Барбарою Гаттон. Сам мільйонер — завдяки своїм екстравагантним пригодам раз-у-раз був на сторінках міжнародної, ласої на сенсації, преси.

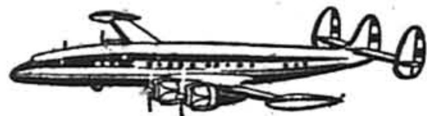
● В Орлеані у Франції арештовано три особи за крадіж запитів, що їх мав дістати один юнак при іспитовій комісії. Арештованим є шеф екзаменаційного відділу, який передав ці запити своєму братові, щоб той дав синові, який ставав до іспиту. Арештували всіх трьох.

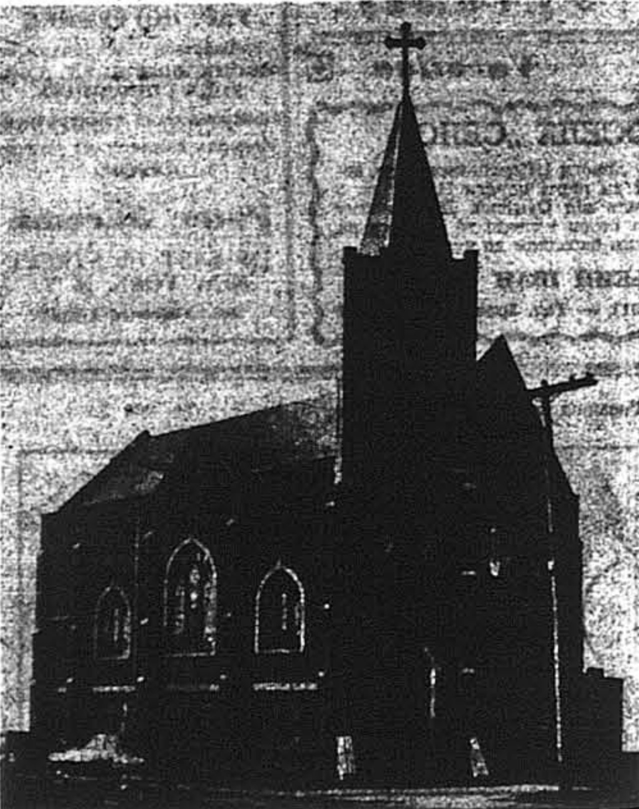
КНИЖКИ

ЛІТЕРАТУРНІ НОВИНИ

Панас Феденко: Український рух (істор. України) — $2.50; Несмертельна слава (роман) — $2.45; С. Скляренко: Володимир (істор. роман) — $3.00; П. Мирний: Повія (роман) — $3.00; Ів. Манило: Грім за зорею — $0,85. Замовлення висилайте на адресу Об'єднання Письменників „Волосожар":

I. Manylo, P. O. Box 472
Vineland, N.J., U.S.A.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ
73 Washington Avenue CLIFTON, New Jersey 07015
Настоятель парафії о. МИКОЛА РИБАЧУК

З волі Провідіння Божого і благословіння Блаженнійшого Владики ІОАНА, Архиєпископа Філядельфійського, Митрополита і Первоієрарха Української Православної Церкви всієї Америки і з матеріяльною допомогою Українського Народного Союзу (уділено позику), Громадянства нам співчуваючого і Членів Парафії,

НАБУТО

1-го липня 1965 р. о годині 4-ій по пол.

— НА ВЛАСНІСТЬ ЦЕЙ ВЕЛИЧНИЙ (що на світлині) ХРАМ БОЖИЙ, ДО ЯКОГО

в суботу, 10-го липня ц р. о год. 7-ій веч.

при благовісти Церковних Дзвонів прибуде з Патерсону (120 Міль стр.)

Запрестольний Образ Покрови Пресвятої Богородиці

ПЕРША СЛУЖБА БОЖА розпічнеться — ВСЕНІЧНОЮ

Неділя, 11-го липня о год. 9-ій рано — БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ

Запрошуємо Вірних, своєю присутністю 10-го і 11-го липня, звеличити перші кроки нашого Свята, а після Служби Божої в неділю — спожити з нами на Церковній залі —

СПІЛЬНУ ТРАПЕЗУ

НАСТОЯТЕЛЬ ПАРАФІЇ І ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

(Доповідь проф. П. Стерча: „До взаємовідносин поміж словаками і карпатськими українцями в 1938-39 роках".)

На науковій конференції Комісії для вивчення історії Пореволюційної України і ССР, 20 грудня 1964 р., доповідав д-р Петро Стерчо, професор Дрексельського Технологічного Інституту. Тема доповіді: „До взаємовідносин поміж словаками і карпатськими українцями в 1938-1939 роках".

Проф. Стерчо ствердив, що досі в українській науковій літературі і публіцистиці питання взаємин між словаками і українцями не розроблено. Це питання заслуговує на увагу, бо словацький нарід є безпосереднім сусідом українського народу, а взаємовідносини поміж словаками й карпатськими українцями були великою мірою визначені їх спільною історичною долею перебування протягом сторіч під мадярським пануванням. Так і відносини 1938-39 років треба розглядати на тлі історії.

Доповідач подав короткий огляд історичних подій, починаючи від 19-го століття. В довоєнній Австро-Угорщині, і словаки, і карпатські українці жили в умовах національного пониження і економічного визиску. Звідси — спільність інтересів у відношенні до мадярів. Така спільність інтересів українців і словаків виявилась була в революційних подіях 1848 р.

Розвал Австро-Угорщини в 1918 році довів до створення Чехо-Словаччини, в рямцях якої заходами Томи Масарика опинились і словаки, і карпатські українці. До обох народів Масарик звертався через їх представників на еміґрації в ЗДА. Йому пощастило переконати представників закарпатців у ЗДА, Григорія Жатковича, Пачуту, Ґардоша та інших, щоб змінили своє попереднє рішення про злуку з Україною на користь злуки з ЧСР.

Паризька мирова конференція пішла за бажанням Масарика, хоч на підставі самовизначення народів. Всенародній Конґрес Угорських Русинів, що відбувся в Хусті 21 січня 1919 р., одноцушно виявив свою волю приєднатися до Української Держави. Паризька конференція обіцяла Карпатській Україні якнайширшу територіяльну автономію, але не визначила докладного кордону поміж „країною південнокарпатських русинів" і рештою Чехо-Словаччини.

Вже в 1919 році на Пряшівщині розпочато словакізацію українського населення. У греко-католицькі школи замість мадярської впроваджено словацьку мову, а українських учителів масово звільнювано з цих шкіл за незнання словацької мови та за відмову скласти приречення „словацького учителя".

Інтереси українців і словаків стали дуже різними за умов Чехо-Словаччини. В інтересах Карпатської України було збереження федеративної Чехо-Словаччини, а словаки вели роботу за відокремлення Словаччини, і за слованізацію українців. Доповідач дав цьому ряд прикладів, зокрема показав, як словацька адміністрація використовувала переписи населення, щоб показати зменшену кількість українців.

Словацькі автономісти під проводом о. Андрія Глинки мали великий вплив на словацьке населення. У чехословацькому парляменті, глинковці йшли разом з представниками німецької партії Генляйна, мадярської національної меншини та із закарпатськими мадяроно-москвофілами. Вони неґативно ставились до українських представників на чолі з о. Августином Волошином та Юліяном Ревасм.

В 1938-39 роках, українці намагалися оборонятися від польсько-мадярських зазіхань, а словаки договорювалися з поляками й німцями, а може були в порозумінні і з мадярами. Ще в червні 1938 року, представники Словацької Ліґи Америки, очолюваної д-ром Петром Глетком, у Варшаві висловили бажання проголосити самостійність Словаччини під польським протекторатом. Таку саму заяву склав д-р Кароль Сідор, один з чолових полонофілів, у другій половині жовтня 1938 року, разом із заявою, що словакам однаково, чи заберуть мадяри Карпатську Україну, чи ні. Той самий словацький політик заявив 1 січня 1939 р., що словацький уряд утримує тільки офіційні зв'язки з карпато-українським урядом о. Августина Волошина.

У міжчасі вилонилась сильна пронімецька група у Глинковій партії, яка відбула ряд нарад з Гітлером, Ґерінґом Ріббентропом та іншими керівниками німецької політики „Дранґу нах Остен", з якими договорилась про німецьку підтримку самостійної Словаччини, яка була німцям на руку для цілковитого розвалу Чехословаччини у їх поході на схід. Мадярщина і Польща домагалися спільного кордону коштом Карпатської України, розвал ЧСР був вигідний і мадярам і полякам.

Говорячи про взаємини між словаками і карпатськими українцями, треба підкреслити, що словаки, очолювані о. Й. Тісом, зовсім не інформували про свої намагання о. А. Волошина. Більше того, чи то пляново, чи через збіг обставин, германофільська група словаків переговорювала з німцями про проголошення самостійности Словаччини саме в ті дні, коли мадяри спільно з італійцями мали почати збройний наступ на Карпатську Україну, зокрема в днях 20-21 листопада 1938 р., та в день виборів до 12 лютого 1939 року. Існують документи, які вказують на мадярсько-словацькі намагання повернути Кошиці словакам, за що словаки мали виявити повну індиферентність у справі захоплення Карпатської України мадярами.

Перед самим проголошенням самостійности Словаччини, словаки ще намагалися захопити деяке карпато-українське майно із залізниць, також Глинкова ґвардія намагалася заволодіти карпатоукраїнським тереном по лінії залізниці від Ужгороду по Березне, але Карпатська Січ уже була на поготові, бо карпатські українці довідалися з інших джерел про словацькі пляни за кілька днів перед проголошення самостійности Словччини.

Коли після того як Карпатську Україну забрали мадяри, Іван Рогач, палкий патріот і особистий секретар прем'єра А. Волошена, оселився в Пряшеві і намагався видавати українську газету, то уряд Словаччини не тільки заборонив її видавання, але й вигнав Івана Рогача за кордони Словаччини. Коли вже з еміґрації о. А. Волошин відвідав о. Йозефа Тіса і порушив справу Пряшівщини, то Президент Тісо досить неприхильними словами порадив о. Волошину „винести всіх русинів із Словаччини".

Доповідь доктора П. Стерчо, ученого молодшої ґенерації, що сам походить з Карпатської України, викликала інтерес у авдиторії. Доповідач порушив нові проблеми і дав ряд досі невисвітлених фактів.

Л. Д.

„РАННІ ПТАХИ" НА СОЮЗІВЦІ

Багатолюдно тепер на Союзівці, незрівняній відпочинковій і виховній оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах. Почався бо „сезон", в якому хто тільки може виїжджає з розпаленого сонцем міста над море, чи в ліс і гори. Але не всі можуть мати відпустки в „сезоні", і не всі її бажають в тому часі. І важко було б сказати, коли Союзівка більш приваблива: в багатолюдному „сезоні", чи в „спокійнішому, перед-сезоновому часі. Кажуть, що однаково, а про перед-сезоновий відпочинок на Союзівці з великим ентузіязмом висловлювалися д-р і пані Ткачуки, справжні цьогорічні „ранні птахи" на Союзівці, відбувши тут свої цьогорічні вакації в половині червня, на передодні формального відкриття літнього сезону. **На фото:** д-р і пані Ткачуки зі своїми двома синами-соколами та донями-красунями під час своїх вакацій на Союзівці

Пропам'ятна книга гімназії СС. Василіянок у Львові

Редакційна Колеґія видання альманаха гімназії СС. Василіянок у Львові, з редактором проф. д-ром В. Левом на чолі, опрацювала плян видання цього альманаха та розіслала до кол. учениць гімназії клясові й індивідуальні запитники до виповнення. Редакційна Колеґія збирає відомості про восьму клясу кожного шкільного року, від першої матури в 1914 році аж до останньої в 1939 році, і крім того, відомості про тих учениць, що повинні були здавати матуру в рр. 1940, 1941, 1942, 1943, 1944 та про їхні кляси. Розіслано теж квестіонарі до учениць, що не були в гімназії повних вісім років. Поволі приходять виповнені запитники й особисті спогади про школу, товаришок і вчителів. Редакційна Колеґія звертається з проханням до всіх тих учениць, що ще не прислали виповнених запитників, зробити це якнайскорше, побажані є теж світлини з життя гімназії. Всі ці матеріяли використається для виготовлення пропам'ятної книги, цієї цінної документації найстаршої української жіночої гімназії на західньоукраїнських землях, що виховала численних дружин, матерів, суспільних і культурних діячок, робітниць пера та дала змогу студіювати у високих школах і осягнути освіту у різних ділянках науки. Всі матеріяли слід надсилати до секретарки Редакційної Колеґії мгр Анни Кобринської:

c/o Shevchenko Scientific Society, 302-304 W. 13th Street, New York, U.Y. 10014.

ДЕ ДІСТАТИ СКЛЯНКУ ВОДИ?

Миколаїв. Летовище. Спека. Хочеться випити склянку содової води. Але в порту жадного кіоску чи навіть автомату для продажу холодних напоїв.

Надія на буфет, і подорожуючий спрямовує свої кроки туди. Але й тут чекає на нього розчарування. Буфет тулиться в одній кімнаті. Тісно, гаряче. Біля столиків черга (З кореспонденції М. Кравченка в „Радянській Україні" 3 червня).

Збори Відділів Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛИПНЯ 1965 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Відділ ч. 155, Товариства Запорожська Січ відбуде піврічні збори о год. 7:00 вечером в приміщенні УНДому при 760 Стейт Ст. у Перт Амбой, Н. Дж. Проситься членів взяти участь у Зборах та відібрати в секретаря дивідендові чеки. — Управа Відділу.

СУБОТА, 10-го ЛИПНЯ 1965 р.

AMBRIDGE, Pa. Звичайні місячні збори Братства св. Василія, 161 Відд. в домівці клюбу, о год. 7-ій веч. Дня 17 липня ц. р. о год. 1-ій відбудеться пікнік для членів 161 Відділу. — Управа Відділу.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Т-во Мир. Відд. 324 повідомляє, що звичайні місячні збори відбудуться дня 10 липня 1965 р. о год. 7-ій вечером. Проситься ласкаво прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Іван Струк, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ, Відд. 182 о год. 6-ій вечора в залі Укр. Правосл. Церкві при 45-47 Говп Аве., Пассейк, Н. Дж. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛИПНЯ 1965 р.

CLEVELAND, Ohio. Піврічні і місячні збори Т-ва І. Франка, Відд. 334 УНС в 1-ій годині по пол. в Укр. Нар. Домі при Вест 14-ій вул. Проситься членів прийти на піврічні збори і вирівняти залеглі вкладки. — За Уряд: Н. Задерецький, предс., Іван Холодняк, рекр. секр., Стефанія Бохонок, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Піврічні збори Т-ва Сокіл, Відд. 336 о год. 1-ій по пол. в УНДомі, при 14-ій вул. Проситься членів прийти на збори і забрати свою дивіденду. — Гр. Степанек, предс., Гр. Кісіль, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Збирання вкладок від членів 102 Відд. Б-ва св. ап. Петра і Павла зараз по Співаній Сл. Божій в церковній залі, 2280 W. 7th St. — За Уряд: І. Попович, предс., Г. Голубець, кас., М. Бобечко, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Б-во св. Ів. Хрестителя, 76 Відд. УНС в Нюарку, Н. Дж. повідомляє, що побір членських вкладок о годині 1-ій по пол. в Укр. Катол. Школі при Сенфорд Аве. й Айві вул. Просимо вирівняти свої залеглі вкладки і забрати свої дивідендові чеки. Пригадуємо всім нашим членкиням і членам, щоб були приготовані на той день, коли Уряд нашого Відділу й Братства покличе всіх наших членкинь і членів до знімки для пропам'ятної книги в нашій новозбудованій Церкві в Нюарку, Н. Дж. Уряд це проголосить в „Свободі", коли така знімка відбудеться. — За Уряд: Т. Демедчук, предсідник, В. Салабун, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання вкладок Т-ва Дністер, 430-ий Відд. відбудеться: 1. в неділю, 11 липня 1965, в „Тризубі" в годинах від 1-ої до 3-ої по пол.; 2. в неділю, 18 липня 1965, в Укр. Клюбі, Френклін, в год. від 11:30 до 1:30; 3. в суботу, 24 липня 1965, в Укр. Клюбі при 23-ій, в год. від 7:30 до 9:30 вечора. — Осип Бакай, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ КУРИЛО, 74 роки, член 172 Відділу УНС ім. Івана Франка у Випані, Н. Дж., помер 5-го липня 1965 р. Полишив дружину Ксеню, 2 синів і 2 дочки. Похорон відбудеться в четвер 8-го липня ц. р. з пох. заведення Бравяк о год. 9-ій рано до церкви св. Івана Хрестителя у Випані, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Осадчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 5 462. Розмова про дружину Клайда.

AFTER THEY WERE LEFT ALONE, TARZAN SPOKE TO PHIPPS. "THERE ISN'T MUCH TIME, SO I'LL BE FRANK. DO YOU THINK DON LOVES YOUR WIFE?"

CLYDE PAUSED, THEN LAUGHED NERVOUSLY. "YES--I DO. CAROL IS A VERY BEAUTIFUL WOMAN."

"BUT THEN EVERYONE I KNOW IS A LITTLE IN LOVE WITH HER--I TAKE IT IN STRIDE NOW..."

Коли вони були самі, Тарзан промовив до Філпса. — Немає багато часу, то я буду щирим. Чи ви думаєте, що Дон любить вашу дружину?

Клайд мовчав, а тоді нервово засміявся. Так... Я думаю. Керол є дуже гарна жінка.

— Але кожний, кого я знаю, трохи закоханий в ній. Та я цим не переймаюсь тепер...